

De Mekka Vraag

Een overzicht van Deel zes van de *Qur'anic Geography, een onderzoek naar de geografische verwijzingen in de Qur'an*, van Dan Gibson, uitgegeven door Independent Scholar's Press, 2011

Jeremy Smyth

De Mekka Vraag

Jeremy Smyth

Copyright © Jeremy Smyth, 2011

Dit boekje is auteursrechtelijk beschermd, maar mag vrij worden gereproduceerd of gedistribueerd, zowel geheel of gedeeltelijk, zolang de auteur, Jeremy Smyth, genoemd wordt. Het mag niet worden bewerkt of gereproduceerd op zodanige wijze dat de betekenis van de oorspronkelijke tekst veranderd of verdraaid wordt. Een kopie van deze recensie staat op verschillende websites op het internet, zodat toekomstige lezers hun exemplaar kunnen controleren op authenticiteit. Deze recensie is goedgekeurd door Dan Gibson, de auteur van de *Qur'anic Geography*, en hij heeft bevestigd dat de inhoud van dit boekje het laatste deel van zijn boek correct weergeeft.

ISBN: 978-0-9867144-4-3

Dit boekje mag gratis verspreid worden en is bedoeld om de lezers inzicht te geven in een aantal argumenten dat genoemd wordt in de *Qur'anic Geography*. Voor een exemplaar van dit boek kunt u contact opnemen met Independent Scholars Press via hun website: www.indipress.ca.

Inhoudsopgave

I De Heilige Stad	5
II De Qibla	9
III Waarom werd de Qibla veranderd?	17
IV Vroeg-islamitische geschiedenis	19
V Conclusie	24

INLEIDING

Dit boekje gaat over *Qur'anic Geography*, een academisch boek van de schrijver Dan Gibson over de geografische referenties in de Koran en met name de volken van 'Ad en Thamoed en Midjan, de stad Medina, en pre-islamitisch Arabië.

Deze recensie gaat over het laatste deel van het boek waarin de Heilige Stad van de islam behandeld wordt. Daarin presenteert Gibson waarom hij gelooft dat de stad Petra in Jordanië de oorspronkelijke Heilige Stad van de islam was, en hoe het kwam dat de Abessijnen in Irak ruim honderdvijftig jaar na de dood van Mohammed pas toestemming gaven om het dorp Mekka in Saoedi-Arabië als heilige stad van de islam te beschouwen. Op het eerste gezicht klinkt deze theorie misschien onvoorstelbaar, maar Gibson voert zeer veel archeologische, literaire en historische bewijzen aan om zijn conclusie te onderbouwen.

Qur'anic Geography telt 470 pagina's en bevat meer dan 170 illustraties en tijdbalken en uitgebreide bijlagen en bibliografieën. Uitgevoerd met harde kaft, is het te bestellen via Independent Scholars Press (<http://www.indipress.ca>). Speciaal voor degenen die niet de mogelijkheid hebben om het in het Engels geschreven studieboek te lezen, is er deze uitgebreide recensie, waardoor u Gibson's conclusie hopelijk beter begrijpt, evenals de worsteling van de academici en moslimgeleerden omtrent de geografie van de Koran.

Dan Gibson is een Canadese historicus die zijn hele leven al de geschiedenis van het Arabische schiereiland heeft bestudeerd. Hij is de auteur van verschillende boeken, waaronder *De Nabateërs, bouwers van Petra*, evenals vele artikelen. Gibson's website: <http://nabataea.net> heeft wereldwijd bekendheid gekregen vanwege zowel de omvang als de diepgang van de studie van de vroege beschavingen van het Arabische schiereiland. Na tientallen jaren op het Arabische schiereiland gewoond te hebben, verblijft de heer Gibson nu met zijn familie in Canada, waar hij nog steeds onderzoek doet en schrijft.

Gibson is persoonlijk te bereiken via het internetforum op www.searchformecca.com.

I De Heilige Stad

Dagelijks, vijf keer per dag, buigen meer dan een miljard moslims zich in de richting van een zwarte steen in het verre Mekka en spreken een gebed tot Allah uit, dat aan hen gegeven is door hun profeet Mohammed. Dagelijks, vijf keer per dag, wijden ze zich opnieuw toe aan de religie van de islam. Elke keer buigen ze zich als één gezamenlijke groep wereldwijd voorover en uiten hun solidariteit als volgelingen van de islam. Ze hebben Mohammed als hun profeet, en de Koran als hun geschriften en de Ka'ba als hun heilige plaats.

Al veertienhonderd jaar lang bidden de moslims in de richting van de Heilige Stad Mekka zonder dat iemand vragen stelt bij deze daad van geloof ... dat wil zeggen, tot kort geleden.

Dit boekje geeft een overzicht van een deel van een academisch onderzoek naar de geografie van de Koran, dat in 2011 gepubliceerd werd. Daarin wordt beweerd dat Petra, een stad in het zuiden van Jordanië en meer dan duizend kilometer ten noorden van Mekka, de oorspronkelijke heilige stad van de islam was.

De meeste mensen verbazen zich als ze ontdekken dat de stad Mekka slechts één keer in de Koran voorkomt (soera 48). Korancommentatoren hebben van oudsher ook een verwijzing naar de Vallei van Bekka (of "vallei van de degene die veel huilt") in soera 3:96 aan Mekka gekoppeld. Er zijn wel meerdere verwijzingen in de Koran naar de *heilige plaats*, de *Ka'ba*, en *het huis*; termen die iedereen in verband brengt met het huidige Mekka. Desalniettemin staat er niet duidelijk in de Koran zelf dat de Ka'ba altijd al in Mekka was. In dit boekje werpen we een korte blik op Gibson's aanname dat zowel de archeologie evenals de vroege islamitische geschriften erop wijzen dat oorspronkelijk Petra, en niet Mekka, de heilige stad van de moslims was.

1) De Moeder van alle Steden

De moslimgeleerden zien geen reden om te twijfelen aan wat algemeen aangenomen wordt over de locatie van de heilige stad, maar in de afgelopen jaren hebben enkele historici vragen opgeworpen.

Zo merkte Dr Patricia Crone in haar boek *Meccan Trade and the Rise of Islam* (Handel in Mekka en de opkomst van Islam) op, dat de beschrijvingen van Mekka in de islamitische literatuur niet overeen lijken te komen met de huidige locatie van Mekka. De vroege islamitische literatuur beschrijft de Heilige Stad bijvoorbeeld als de "moeder van alle steden." Deze term roept het beeld op van een grote en indrukwekkende stad of een zeer oude stad. In 2002 vroeg Gibson een aantal vooraanstaande Jordaanse en Saoedische archeologen naar de archeologische vondsten in en rond Mekka. Hoewel ze niet bij name genoemd willen worden, gaven ze toe dat er in feite vrijwel geen archeologische vondsten zijn van vóór 900 AD. Gibson had verwacht dat ze het gangbare standpunt zouden verdedigen dat stelt dat Mekka een oude ommuurde stad was geweest met huizen, tuinen, openbare

gebouwen en tempels. Ze schudden echter hun hoofd en zeiden: "Er is niets van dat soort dingen gevonden."

2) Het Centrum van de Handelsroute

De Heilige Stad wordt ook beschreven als het "centrum van de handelsroute." Op tal van plaatsen worden karavananen genoemd die naar de Heilige Stad gaan of ervandaan komen. Zo was Mohammeds oom, Abu Talib, een handelaar die regelmatig karavananen op handelsmissie stuurde. Ofschoon de moslims bij hoog en bij laag beweren dat Mekka het centrum van de handel route was, geven moderne historici ons een ander beeld. Dr Patricia Crone vertelt ons:

"Mekka was een kale plek, en kale plekken vormen geen natuurlijke halteplaats, en al helemaal niet als ze op korte afstand van bekende groene omgevingen liggen. Waarom zouden de karavananen een steile afdaling naar de kale streek van Mekka gemaakt hebben als ze ook hebben kunnen stoppen in Ta'if?"

3) De Handelsproducten

De meeste moslims en sommige westerse geleerden hebben gedacht dat de karavananen wierook, specerijen en andere exotische goederen vervoerden, maar volgens onderzoek door Kister en Sprenger was het tijdperk van de wierook voorbij en waren de Arabieren nu betrokken bij een handel in leer en kleding; dit zijn niet bepaald voorwerpen waardoor een commercieel imperium van internationale bekendheid opgericht kon worden of in stand gehouden.

4) Oude landkaarten

Als de Heilige Stad zo'n grote stad was, dan is het vreemd dat de naam Mekka niet op oude kaarten voorkomt. Men zou verwachten dat in de vroege tijden een grote handelsstad in Arabië zou worden vermeld. Op dergelijke kaarten zul je niet elk gehucht of dorp vinden, maar belangrijke plaatsen en beroemde steden zouden beslist vermeld worden. Hoe vreemd het ook mag klinken, op geen enkele kaart van vóór 900 na Christus wordt Mekka genoemd. Dit is 300 jaar na de dood van Mohammed.

Gibson heeft veel oude kaarten van Arabië verzameld en ze nauwkeurig laten vertalen, maar Mekka wordt nooit vermeld.

5) De vallei van Mekka

In de Koran en de hadiths wordt Mekka beschreven als een stad in een dal, en een kleine vallei of waterkanaal naast de Ka'ba. Dat betekent dat Mekka in een grote vallei lag en er naast de Ka'ba een kleine vallei was. Het huidige Mekka ligt inderdaad in een vallei maar er is geen enkele andere vallei bij de Ka'ba.

6) De Bergen rondom Mekka

In de loop der jaren heeft Gibson met verschillende pelgrims uit Mekka gesproken. Een aantal van hen is teleurgesteld over de grootte van de bergen rond Mekka. De Heilige stad wordt beschreven als omgeven door bergen vanwaar mensen naar beneden in de stad konden kijken om de aanval van de Jemenitische olifant op de Ka'ba te zien. In Mekka ligt de dichtstbijzijnde kleine rots op een halve kilometer afstand van de Ka'ba en heeft een flauwe helling naar de top. Er zijn geen sporen van vestingen op deze berg. De andere bergen liggen op een afstand van meer dan drie kilometer. Zou een olifant nog zichtbaar zijn op deze afstand? Hoeveel kon je dan eigenlijk nog van de gevechten waarnemen?

7) De Bergen met Afgoden

Veel pelgrims zijn teleurgesteld over de twee bergen genaamd Safa en Marwa. Het zijn kleine heuveltjes die tegenwoordig volledig binnen de muren van de grote moskee vallen. Er staat geschreven dat in de tijd vóór de islam op de top van beide bergen een afgod stond of een plaats van aanbidding was. Er is niets van deze afgoden te vinden, noch fundamenten voor een afgodsbeeld, en ook geen inscripties, muren, hekken of trappen om de berg te beklimmen.

8) De berg Hira

In de islamitische literatuur wordt de berg Hira beschreven als zijnde in het bovenste deel van Mekka en in de richting van Mekka wijzend. De berg Hira ligt echter op een aanzienlijke afstand van de Ka'ba en wijst helemaal niet in de richting van de stad.

9) Het hoge en lage gedeelte van Mekka

Volgens de vroege islamitische literatuur heeft Mekka een hoog en een laag gedeelte, met aan beide zijden een smalle doorgang om in de stad te komen. Het huidige Mekka ligt in een vlak en open gebied, met lage rotsachtige bergen die uit het zand steken. Er is geen lage of hoge zijde en er is nergens een smalle doorgang te bekennen. Dat betekent dat de vroege islamitische schrijvers van een andere locatie spraken en niet het Mekka van vandaag.

10) Gras in de vallei van Mekka

De oude bronnen vertellen ons dat er gras groeide in de vallei van de oorspronkelijke Heilige Stad vallei. Het is moeilijk te geloven dat dit over het Mekka gaat zoals we het vandaag kennen. Het gebied rondom Mekka bestaat volledig uit woestijnzand waar gras niet vanzelf groeit. Er is ook geen enkel bewijs dat het gebied ooit geïrrigeerd werd en in staat was om grasvelden te ondersteunen.

11) Klei en leem in de oorspronkelijke Heilige Stad

Al Tabari beschrijft dat 'Abdallah, de vader van Mohammed, een vrouw bezocht die hij naast Aminah had. Hij had op het land gewerkt en toen hij haar uitnodigde om bij hem te komen liggen, zat er nog aarde op hem. Daarom liet ze hem wachten. Hij ging naar buiten en voerde de rituele wassingen uit. Nadat hij de klei had afgewassen ging hij naar Aminah's vertrek. Zo werd Mohammed verwekt. R. B. Serjeant spreekt verbazing uit in zijn commentaar over Alfred Guillaume's vertaling van dit verhaal in de Sirah. Het Arabische woord dat hier gebruikt wordt voor 'aarde' verwijst namelijk heel specifiek naar een verbouwd veld of stuk grond, met klei en leem. Hij merkt op dat er geen cultiveerbare grond nabij Mekka bestond.

12) Bomen bij de Heilige Stad

Dan zijn er verwijzingen naar zowel de districten van Mekka als bomen met water. Het oude Mekka was een dorp en was te klein om wijken te hebben. Er zijn geen overblijfselen van bomen gevonden en ook geen sporen van planten.

Verder is er een verwijzing naar iemand die in de oude Heilige Stad druiven at buiten het seizoen. Het is moeilijk voor te stellen dat er ooit druiven en andere vruchten zouden hebben gegroeid in Mekka.

13) Legers.

De Heilige Stad produceerde grote legers. Blijkbaar was het voor Mekka geen probleem om grote aantallen mannen bijeen te brengen voor de grote karavanen en ook nog hele legers. Gibson documenteert hoe Mekka herhaaldelijk honderden soldaten en duizenden kamelen op de been bracht. Hij noemt zelfs een leger van meer dan 10.000 Mekkaanse soldaten dat Medina aanviel. Wanneer men kijkt naar hoeveel soldaten en kamelen de inwoners van Mekka bij elkaar konden brengen, ondanks hun verliezen in gevechten ieder jaar, dan zou men verwachten dat de Heilige Stad een grote stad moet zijn geweest. Archeologisch bewijsmateriaal leidt ons er echter toe om te geloven dat Mekka een klein plaatsje in een keiharde omgeving was. Hoe konden daar zulke legers op de been gebracht worden?

Gibson wijst erop dat al deze dingen ertoe geleid hebben dat archeologen en historici geloven dat er grote tegenstellingen bestaan tussen de oude beschrijvingen van Mekka en wat we weten over de geschiedenis van de stad.

14) Mekka als bedevaartsoord

Het is algemeen aanvaard dat Mekka niet alleen een grote stad was maar ook de focus van bedevaarten in Arabië ver voor de opkomst van de islam. Er is weinig bewijs van een vroeg heiligdom in Mekka, Gibson wijst erop dat, ofschoon er weinig bewijs is dat er ooit een heiligdom in Mekka is geweest, elke historicus van Arabië weet dat er steeds bedevaarten werden ondernomen naar de Nabateese stad Petra,

die bekend stond als de originele *haram* of *het verboden gebied van Arabië* waar doden verboden was.

Hoewel er verschillende heilige plaatsen in Arabië waren, onderscheidt Petra zich als de grootste heilige plaats. Er werden ook mensen begraven, waardoor het de belangrijkste heilige plaats of *verboden heiligdom* in het oude Arabië was.

De islamitische historicus Al-Tabari schreef in 900 AD dat er in de periode vóór de islam twee bedevaarten waren. De kleinere stond bekend als 'umrah. Hij merkt op dat 'Abd al-Moettalib (Mohammeds grootvader) eens de 'Umrah uitvoerde. Dit was in de tijd dat zich in het verboden heiligdom in de islamitische heilige stad vele heidense afgoden bevonden, waaronder Hoebal, Isaf en Na'ilah. De Koran vertelt ons dat de twee pre-islamitische heidense bedevaarten bekend stonden als de *hadj* en *'umrah*, ook wel de grotere en kleinere pelgrimstocht genoemd. Deze namen zijn gebleven sinds de pre-islamitische periode en worden vandaag de dag gebruikt voor de twee jaarlijkse islamitische bedevaarten.

Gibson wijst erop dat de Arabische bedevaart altijd naar het religieuze centrum van Arabië was, naar het verboden heiligdom, de heilige begraafplaats Petra. Het was in deze stad dat de Nabateese Arabische doden begraven werden. Hier verzamelden de levenden zich om een rituele maaltijd te eten met hun uitgebreide familie in het bijzijn van hun lang overleden voorouders. Dit behoorde tot de culturele en etnische gewoonten van de Nabateërs, en was als het ware de lijm die hen als nomadisch handelsvolk als een maatschappij bijeenhield. Tegenwoordig kunnen de bezoekers van Petra de feesthallen zien die verbonden zijn aan veel van de graven en waar tijdens familiebijeenkomsten de levenden en de doden gevierd werden.

II De Qibla

Gibson roept ook vragen op over de islamitische *Qibla*. De *qibla* geeft voor alle moslims de richting van het gebed aan. Alle moskeeën zijn zo gebouwd dat ze de richting van het gebed op wijzen. Daarnaast hebben de moskeeën tegenwoordig allemaal een speciale nis om die richting te benadrukken. Deze nis (mihrab) wordt in de qibla muur gebouwd om duidelijk de richting van Mekka aan te geven. De allereerste moskeeën hadden echter geen mihrab nis. Zij waren op zodanige wijze gebouwd dat als de gelovigen hun gezicht in de richting van de qibla muur wendden, ze automatisch in de richting van de Heilige Stad van de islam baden.

De christenen denken er amper over na in welke richting zij bidden. Voor hen is God overal aanwezig, en ze zijn vrij om te bidden in welke richting dan ook. Joden hebben ook geen voorgeschreven richting van het gebed, hoewel sommigen ervoor kiezen

om het gezicht naar de Klaagmuur in Jeruzalem te keren op basis van Koning Salomo's gebed, toen hij de tempel toewijdde aan Jehovah.

Wereldwijd geloven de moslims dat de qibla veranderd is en wel zoals in de Koran beschreven. De tekst in de Koran geeft aan dat de gebedsrichting veranderde, maar zonder enig detail over de oorspronkelijke gebedsrichting, de nieuwe richting en wanneer de richting veranderde.

Volgens geschriften van Al Tabari uit 920 na Christus, gebood Mohammed de gelovigen in de pre-islamitische periode om, toen het onderwerp van de gebedsrichting ter sprake kwam, richting Syrië te bidden.

Gibson wijst erop dat noch in de Koran, noch de vroege hadiths en de vroege islamitische geschiedenis Jeruzalem als de gebedsrichting genoemd wordt. Pas ruim 300 jaar na Mohammed's overlijden wordt deze stad voor het eerst in de islamitische literatuur vermeld als de richting van de qibla. Alle voorgaande bronnen stellen eenvoudigweg dat Mohammed in de richting van Syrië bad. Als hij echt in de richting van Jeruzalem bad, dan is het vreemd dat zij niet in de islamitische geschiedenis voorkomt, omdat zij in die tijd een bekend en belangrijk centrum was. Mohammed hield deze originele qibla aan tot en met februari 624 waarvan islamitische bronnen vermelden dat hij toen de qibla veranderde naar Mekka.

Archeologische bewijzen

De verandering van de qibla wordt gestaafd door archeologie. Er zijn vele vroege moskeeën die in een andere richting dan Mekka wijzen. Gibson heeft deze moskeeën zorgvuldig bestudeerd. Hij geeft details van hun bouw, de qiblas en vaak ook lucht-of satellietfoto's. In eerste instantie begon hij deze studie vanuit de gedachte dat de eerste moskeeën die gebouwd zijn tijdens het leven van Mohammed, hem zouden helpen om de oorspronkelijke gebedsrichting van Mohammed te bepalen.

In de *Qur'anic Geography* geeft Gibson een overzicht van alle vroege moskeeën die hij kon vinden met de datum waarop ze zijn gebouwd en de richting van hun qibla. Met behulp van deze moskeeën was hij in staat om lijnen op een kaart te trekken om te ontdekken waar ze elkaar sneden. Dit snijpunt ligt 'toevallig' in het gebied rond de stad Petra in Jordanië. Hiermee ziet Gibson een bevestiging dat dit de heilige stad is die steeds in de Koran genoemd wordt. Om een en ander te verduidelijken staan in het boek luchtfoto's van moskeeën waarbij hij de richting van Mekka en ook de richting van Petra met pijlen verduidelijkt. Deze foto's zijn ook beschikbaar op de site <http://indipress.ca/feature.html>.

Tot zijn schrik, ontdekte Gibson dat tot ver na Mohammed's dood, de qibla van veel nieuw gebouwde moskeeën nog steeds in de richting van Syrië wees. Hij realiseerde zich dat de islamitische datum van februari 624, tijdens het leven van Mohammed onjuist was omdat de archeologie duidelijk aangetoond had dat de qibla veel later veranderd was. In onderstaand overzicht is te zien wanneer de qibla veranderd is. Gedurende de eerste 100 jaar vanaf de stichting van de islam wijzen alle qiblas naar Petra, daarna volgt een periode van ongeveer 100 jaar van verwarring, en tenslotte wijzen alle qiblas richting Mekka.

De verandering van de Qibla		
100% wijst naar Petra (van de moskeeën waarvan we dat konden vaststellen)	12% wijst naar Petra 50% wijst naar Mekka 38% wijst parallel	100% wijst naar Mekka
Petra	Verwarring	Mekka
1 A.H. - 107 A.H.	107 A.H. - 207 A.H.	207 A.H. - nu
622 A.D. - 725 A.D.	725 A.D. - 822 A.D.	822 A.D. - nu
2e burgeroorlog		Abessijnse heerschappij begint

In Saoedi-Arabië is er een moskee die bekend staat als de Moskee van de Twee Qiblas. Volgens overlevering was op deze plaats een metgezel gebeden aan het leiden toen hij te horen kreeg over de verandering van de Qibla. Men zegt dat hij bevolen werd om de richting van het gebed (qibla) te veranderen van Jeruzalem naar Mekka. Daarna draaide hij zich 180 graden om. Zo bevatte deze unieke moskee twee gebedsnissen (Mihrabs). In 1987 werd de moskee volledig gerenoveerd, waarbij de oude gebedsnis richting het noorden verwijderd werd en degene richting Mekka behouden bleef.

Toen de oude moskee afgebroken was en de fundamenten van de vroegere moskee zichtbaar werden, bleek dat het oorspronkelijke gebouw naar het noorden gericht was, zowel naar Petra als Jeruzalem, die in bijna exact dezelfde richting liggen. Gibson is van mening dat hier de oorsprong ligt van de bewering dat de eerste qibla in de richting van Jeruzalem wees.

Dit is echter niet de enige moskee met twee qiblas. De moskee van Fustat werd gebouwd in 641 in de buurt van Caïro. Op de oorspronkelijke bouwplannen van deze moskee wees de qibla naar het oosten richting Petra en werd enkele jaren later veranderd. Gibson beschrijft verder nog meer dan tien vroege islamitische moskeeën, waarvan de oorspronkelijke qibla naar Petra wees en niet naar Jeruzalem.

In het laatste deel van de *Qur'anic Geography* presenteert Gibson een uitgebreid overzicht van de islamitische geschiedenis, compleet met illustraties. Hier legt hij uit

hoe tijdens de opstand van Ibn Zubayr in de Heilige Stad de richting van de qibla werd veranderd van Petra naar Mekka. Hij documenteert ook de vernietiging van de Ka'ba en de daaropvolgende wederopbouw. Gibson merkt op dat vlak na deze gebeurtenis de mihrab markering of nis werd geïntroduceerd in de ontwerpen van moskeeën. Er wordt beweerd dat de Kalief Uthman ibn Affan (644-656) tijdens zijn bewind gebood een bord aan de wand van de moskeeën in Medina te hangen, zodat de pelgrims gemakkelijk konden bepalen in welke richting ze hun gebeden moesten doen.

Gibson wijst erop dat dit een vreemde ontwikkeling is, omdat de vraag in welke richting de gelovigen moesten bidden, tot dan nooit aan de orde was. Het gehele gebouw stond namelijk altijd in de richting van de qibla.

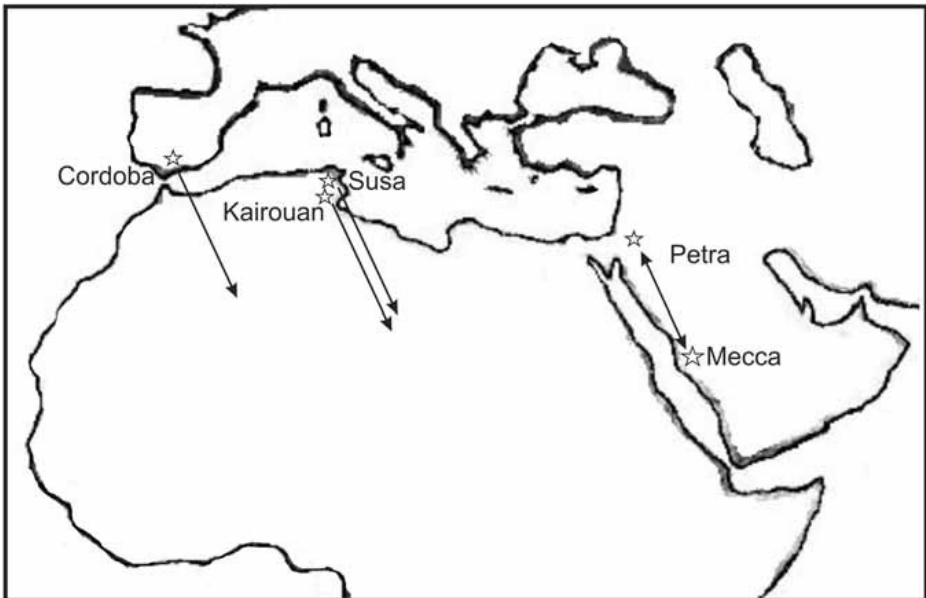
Vanaf dat moment werden de oudere moskeeën echter voorzien van een bord als markering. Dit lijkt erop te wijzen dat er een nieuwe qibla was geïntroduceerd. Kort hierna werd de Moskee van de Profeet in Medina gerenoveerd en beval de gouverneur dat er een nis gemaakt moest worden om de nieuwe qibla aan te geven. Vervolgens werd Uthman's markering in die nis geplaatst. Uiteindelijk werd algemeen aangenomen dat deze nis de qibla-richting aangaf, en werd deze ook in andere moskeeën aangebracht. Het is opmerkelijk dat de mihrab nis ingevoerd werd direct na de tijd waarin volgens Gibson de qibla-richting veranderde. Omdat er verwarring bestond over de juiste gebedsrichting, werd in de oudere moskeeën klaarblijkelijk de mihrab nis geïntroduceerd, zodat de gelovigen in de nieuwe richting konden bidden.

Gibson vertelt dat rond 107 A.H. een tijd van verwarring begon. Gedurende de volgende honderd jaar werden de nieuwe moskeeën in verschillende richtingen gebouwd. De qiblas van de moskeeën in de paleizen van Hayr al-Gharbi en Hayr al-Sharqi in de buurt van Palmyra in Syrië wijzen bijvoorbeeld allebei in de richting van een punt tussen Petra en Mekka. Maar de Mushatta-moskee die kort daarna in Jordanië werd gebouwd, wees nog in de richting van Petra. De moskee van al-Mansur, die enkele jaren later gebouwd werd, in 754 A.D., wees duidelijk naar Mekka.

1) Unieke gebedsrichting ten westen van Mekka

De moskeeën die gedurende deze periode in Noord-Afrika en Spanje gebouwd werden, zijn weer heel anders. De fundamenten van het Ribat-fort in Susa (Tunesië) dateren uit 770 A.D. en hebben een qibla in de richting van het zuiden in plaats van naar Mekka of Petra. Kort hierna volgde de beroemde Grote Moskee van Cordoba, in 784 A.D., die net als de moskee in Susa noch naar Mekka noch naar Petra wees, maar richting het zuiden. Gibson vermoedt dat de Omajjad dynastie in Spanje weigerde om de Mekka qibla te gebruiken, omdat ze in onenigheid leefden met de Abessijnse heersers in Irak, maar dat ze ook niet richting de oorspronkelijke Heilige Stad konden

wijzen, omdat de zwarte steen daar niet meer was. Een paar jaar later werden de Grote Moskeeën van Kairouan en de Grote Moskee van Susa gebouwd met eveneens zuidwaarts gerichte qiblas.

Deze moskeeën in Spanje en Noord-Afrika hebben historici lange tijd voor een raadsel geplaatst, maar om dit te kunnen begrijpen stelt Gibson dat we moeten kijken naar wat er in die tijd in het Midden Oosten gebeurde. Na 133 A.H. (730 A.D.) versloegen de Abessieden in Irak de Omajjaden in Syrië, en vestigden zij een nieuwe islamitische heerschappij vanuit Bagdad. Vanaf dat moment wezen alle (Abessijnse) moskeeën richting Mekka. In Spanje en Noord-Afrika bleven de Omajjaden echter aan de macht, en zo werd de moslimwereld in tweeën gespleten, met de Abessijnen in het oosten en de Omajjaden in het westen. Terwijl men in het oosten nog steeds worstelde met onlusten en openlijke rebellie, beleefden de Omajjaden in het westen een gouden eeuw met een opleving van wetenschap, cultuur en architectuur. Met uitzondering van een paar moskeeën, die waarschijnlijk op de fundamenten van oudere moskeeën gebouwd zijn, werden alle nieuwe Abessijnse moskeeën in het oosten richting Mekka gebouwd, terwijl de Omajjaden in het westen een andere qibla kozen. Heel treffend laat Gibson zien dat de Noord-Afrikaanse en Spaanse moskeeën een qibla kregen die parallel loopt aan de lijn door Petra en Mekka.

abbysian

Literaire bewijzen

1) Muren en hoge en lage kant van de Heilige Stad

Na pagina's vol met archeologische bewijzen dat de vroege moskeeën richting Petra wezen, gaat Gibson verder met oude literaire bronnen. Hij begint met vroege beschrijvingen van Mekka waaruit blijkt dat de stad een hoge en een lage kant had, iets wat in het hedendaagse Mekka niet het geval is. Hij vermeldt ook dat er verschillende verwijzingen zijn naar twee "thaniya's" of kloven in de rots, waardoor de profeet de stad binnenkwam. Deze vroege beschrijvingen vermelden ook de stadsmuren van Mekka. Gibson wijst erop dat het opvallend is dat Mekka vandaag de dag thaniya's noch stadsmuren heeft. Petra daarentegen is in een vallei gebouwd. Er waren muren dwars door de vallei die de stad beschermden tegen aanvallers die door de vallei kwamen. De stad Petra heeft een hoge en een lage kant en daarnaast nog twee andere ingangen, beide nauwe kloven door de bergen. Tegenwoordig komen toeristen de stad Petra binnen door de kloof die bekend staat als de sieq. De andere kloof of thaniya is aan het eind van de straat met de zuilengalerij, en voert naar een netwerk van diepe ravijnen, die uiteindelijk uitmondten in Wadi Araba.

2) Nachtelijke reis

Gibson neemt ons vervolgens mee naar een oud boek, bekend onder de naam Zumurrud. Hoewel de tekst van dit boek niet bewaard is gebleven, kunnen we afleiden wat erin stond vanuit de geschriften van diverse geleerden, die uit het boek citeerden en het betwistten. De Zumurrud stelt dat Mohammeds nachtelijke reis van de Heilige Stad naar Jeruzalem geen wonder was, omdat deze twee steden voldoende dicht bij elkaar waren gelegen zodat iemand in één nacht heen en weer kon reizen. Moslimgeleerden hebben de authenticiteit van de Zumurrud verworpen vanwege dit soort beweringen. Echter, als de Heilige Stad van de islam inderdaad Petra was, dan zou deze bewering helemaal juist zijn geweest. De afstand tussen Petra en Jeruzalem is namelijk slechts 160 kilometer. Het zou weliswaar een vermoeiende reis zijn per paard, maar het zou zeer wel mogelijk zijn om in één dag van de ene naar de andere stad te reizen en weer terug. Toen jaren later de moslimgeleerden niet meer aan de stad Petra dachten, leken de geschriften van de Zumurrud geheel absurd. Daarbij komt nog dat Mohammeds nachtelijke reis rond die tijd al geaccepteerd was als een wonder.

3) Petra niet in vroege islamitische literatuur

Tijdens het bestuderen van islamitische literatuur viel het Gibson op dat de stad Petra in geen van de vroege islamitische werken genoemd werd. Aangezien de boekrollen uit Petra een overweldigend beeld geven dat het gedurende de 6^e eeuw een levendige stad was met een goed functionerend achterland, waarom wordt Petra dan niet genoemd in de vroege islamitische literatuur? Er zijn stukken die

spreken over reizigers in de regio en over legers die door dit gebied marcheren, maar de naam Petra komt nooit voor. Tegelijkertijd wordt Petra wel in niet-islamitische literatuur genoemd, maar Mekka nooit. Mekka komt in geen enkel document voor, totdat het in 740 A.D. in de *Continuatio Byzantia Arabica* genoemd wordt.

Als Petra de eerste islamitische Heilige Stad was, voordat de zwarte steen naar Mekka verhuisde, zou het dan kunnen dat latere schrijvers elke verwijzing naar Petra hebben geschrapt? Is het mogelijk dat de beschrijvingen van Petra overgezet zijn naar Mekka in Arabië, en dat op die manier elke verwijzing naar Petra verwijderd is uit de islamitische literatuur?

Qur'anic Geography onderzoekt ook de oorsprong van de zwarte steen, en laat zien dat een dergelijke steen in de oudheid reeds een voorwerp van aanbidding was. Maximus van Tyrus vertelt erover en volgens de *Suda Lexicon* was de steen in Petra en niet in Mekka.

Geschiedkundige bewijzen

Naast meer dan tien literaire bewijzen voor Petra als de oorspronkelijke Heilige Stad, geeft Gibson ook zeventien historische bewijzen. Zo waren er bijvoorbeeld grote stenen die het gewijde gebied rond the Heilige Stad aangaven: deze stenen zijn wel aanwezig in Petra, maar niet in Mekka. Verder wordt vermeld dat de god Dushara in Mekka vereerd werd, terwijl Dushara vrijwel uitsluitend in Petra werd aanbeden. Gibson vermeldt ook de verwijzingen naar kansspelen die in de Heilige Stad werden gespeeld, en wijst op de tientallen speelborden uit de oudheid die in Petra gevonden zijn.

1) Strijd om Medina

Gibson wijst er ook op dat Petra ten noorden van Medina ligt en Mekka ten zuiden. Tijdens de strijd om Medina vielen de Quraysh legers uit Mekka de stad Medina steeds vanuit het noorden aan. En bij de strijd van de Trench, werd Medina verdedigd door een greppel tussen twee bergen ten noorden van de stad. Verder rukten moslimlegers altijd op naar het noorden als ze vanuit Medina de Heilige Stad aanvielen, dus gingen ze richting Petra en niet naar het zuiden richting Mekka.

2) Verschillende personen

Vervolgens wordt gekeken naar de omzwervingen van verschillende personen in die tijd, waarmee wordt aangetoond dat gedurende het leven van Mohammed alleen de stad Petra in de beschrijvingen van hun reizen past.

3) Onmogelijke afstanden

Vroege beschrijvingen van de strijd om Mekka roepen veel vragen op. De moslimlegers rukten vanuit Medina op naar het noorden om de Byzantijnse legers in

het zuiden van Jordanië aan te vallen. Na hun aanvankelijke nederlaag besluiten ze om de Heilige Stad aan te vallen. Hier wil de moslimliteratuur ons laten geloven dat de moslimlegers eerst het gehele Arabische schiereiland zuidwaarts af reizen om Mekka aan te vallen, om vervolgens weer helemaal terug te gaan naar het noorden om tegen de Byzantijnse legers te vechten. Gibson schrijft: “Bedenk welke afstanden de legers af moesten leggen. Rechtstreeks van Medina naar Mu’ta (in Jordanië) is ongeveer 900 km. Van Mu’ta naar Mekka is nog eens 1200 km. Daar bovenop is het nog eens 1000 km van Mekka naar het noorden van Arabië. In totaal komt dat neer op 3100 km dwars door enkele van de allermoeilijkste gebieden in de wereld: ruige bergen, brandende woestijnen en dorre vlakten.” Aan de hand van kaarten laat Gibson zien hoe vreemd deze beweringen zijn.

4) Aanval via ravijnen

Gibson houdt zich vervolgens bezig met een beschrijving van Mekka in de geschriften van Al Tabari. Hierin staat dat het moslimleger de Heilige Stad stilletjes nadert via een netwerk van ravijnen, waarna het de ommuurde tuinen van Mekka aanvalt. Gibson toont vervolgens foto’s van de ravijnen ten zuiden van Petra en beschrijft een route die uitstekend bij de beschrijving uit de geschriften past.

5) Karavaanroute

Zoals we al eerder vermeldden, beschrijft de *Qur’anic Geography* dat moslims geloven dat het oude Mekka een belangrijke stad was op de karavaanroutes tussen de verschillende Arabische koninkrijken. De geschiedenis toont echter aan dat dit niet het geval is. Men zou verwachten dat koninkrijken die ten noorden van het huidige Mekka liggen en ten zuiden, zoals die in Jemen, het bestaan van deze stad onderbouwen. Dit is echter niet het geval, want niet alleen de archeologen maar ook de historici kunnen wel vele kleine koninkrijken ten noorden en ten zuiden van Mekka dateren, maar ze kunnen geen enkel bewijs vinden voor de stad Mekka die al duizenden jaren in die regio zou hebben bestaan!

6) Snelle pelgrimsreis

Gibson onderzoekt vervolgens de bewering dat moslimlegerofficiërs in Irak besloten om snel een pelgrimsreis naar de Heilige Stad te maken, terwijl hun legers verder marcheerden naar de volgende stad. De gevestigde geschiedschrijving wil ons doen geloven dat zij meer dan 3000 km aflegden naar Mekka, en niet 1500 km naar Petra en dat ook nog op de terugweg. Aan de hand van de datums die bekend zijn over deze reis, laat Gibson zien dat ze niet genoeg tijd kunnen hebben gehad om helemaal naar het huidige Mekka te reizen, maar dat Petra wel binnen bereik lag als ze rechtstreeks de woestijn overstaken. Vervolgens geeft hij een uitgebreide beschrijving hoe deze reis gegaan kan zijn, en waar in de oudheid waterreservoirs in de woestijn aanwezig waren om hem mogelijk te maken.

Al deze bewijzen geven duidelijk aan dat het veel waarschijnlijker is dat Petra de Heilige Stad van de islam was dan Mekka. Gibson stelt dat de geschiedenis van de islam beter te begrijpen is als we - in alle geschiedschrijving van vóór 700 A.D - Petra lezen in plaats van Mekka.

III Waarom werd de Qibla veranderd?

Hoe komt het dat de qibla-richting zo laat pas veranderde van Petra naar Mekka? In *Qur'anic Geography* wordt een verklaring gegeven voor de tweede islamitische burgeroorlog. In 683 A.D., 64 jaar na de oprichting van de islam, roept 'Abdallah ibn al-Zubayr zichzelf uit tot kalief in de Heilige Stad. Hiermee verzette hij zich tegen de Omajjaden in Damascus, die hier krachtig op reageerden en een leger naar de Heilige Stad stuurden. De Syriërs vochten tegen Ibn al-Zubayr en zijn metgezellen in de Heilige Stad, totdat het bericht hen bereikte dat de kalief in Damascus overleden was. Leden van de Omajjad-familie die deel uitmaakten van het leger, wilden ook terugkeren naar Damascus. Op basis van de gebeurtenissen en de bijbehorende datums zou binnen veertig dagen het bericht van het overlijden van de kalief naar die legers in Mekka in Arabië gebracht moeten zijn en zouden ze daarvandaan teruggekeerd zijn naar Damascus.

Volgens Al Tabari brak Ibn al-Zubayr het Ka'aba-heiligdom af en maakte hij het met de grond gelijk, en vervolgens groef hij het fundament uit. Daarna plaatste hij de zwarte steen in een zijden lap op een houten drager.

Het jaar daarop (65 A.H.) claimde Ibn al-Zubayr dat hij de oorspronkelijk stenen van het fundament dat Abraham gelegd had, gevonden had. Gibson gelooft dat deze ontdekking in Mekka in Saudi-Arabië gedaan werd. Het is goed mogelijk dat Ibn al-Zubayr een afgelegen plaats in Arabië gekozen heeft om zichzelf te distantiëren van de Omajjad-machthebbers in Damascus, en hij daar een nieuw Ka'aba-heiligdom gebouwd heeft. In deze tijd waren de Omajjaden in Damascus verwickeld in een interne strijd, want de ene na de andere kalief stierf.

In 68 A.H. gingen vier verschillende groepen op pelgrimstocht, elk onder een eigen vlag, omdat er vier facties burgeroorlog voerden. Als de steen inderdaad verplaatst is, verklaart dit waarom er verschillende pelgrimsreizen naar verschillende plaatsen waren. In 69 A.H. was er een opstand in Damascus zelf, die nog meer de aandacht afleidde van de problemen in de Heilige Stad.

Gibson wijst erop dat Al Tabari over elk afzonderlijk jaar van deze periode meerdere pagina's heeft geschreven, maar dat hij bij het jaar 70 A.H. alleen vertelt dat Ibn al-Zubayr grote aantallen paarden en kamelen en een reisuitrusting aanschaft. Daarom

neemt Gibson aan dat enkele volgelingen van Zubayr naar Mekka verhuisden, waar ze de zwarte steen in het nieuwe Ka'aba-heiligdom plaatsten.

In 71 A.H. waren er weer opstanden in verschillende delen van Arabië. De stad Kufa kwam in opstand en ging Ibn al-Zubayr steunen bij het verbreiden van de nieuwe qibla. Zij vertellen Ibn al-Zubayr dat zij nu het volk zijn dat zich richt naar dezelfde qibla als zijn groep.

In 73-74 A.H. omsingelden de Syrische legers de Heilige Stad Petra en verwoestten het centrum van de stad met behulp van een trebuchet (grote katapult). In de stad Mekka is er geen bewijs gevonden dat er ooit trebuchet-stenen gebruikt zijn tegen de stad, of dat er een stadsmuur was waarover trebuchet stenen geworpen hadden kunnen worden. In Petra hebben archeologen echter honderden trebuchet-stenen ontdekt die op het plein vóór de Tempel van Dushara geslingerd waren. Gibson stelt dat het mogelijk is om, aan de hand van de dakpannen die vanaf de dichtbij gelegen Grote Tempel gevallen waren, de datum vast te stellen van het versterkte gebied en de stenen. Dit moet enige tijd na de aardbeving van 551 A.D. geweest zijn. Dit gebied werd later bedolven onder het puin van de aardbeving van 713 A.D. Gibson zegt luchtig: "Is het niet erg toevallig dat een trebuchet tegen Petra gebruikt werd in exact dezelfde periode dat er volgens al-Tabari een gebruikt is tegen Mekka?"

Rond het jaar 82 A.H. werden het hof van de Omajjaden en de moskeeën in Amman gebouwd in de richting van Mekka. Voor zover bekend is dit de eerste keer dat de nieuwe qibla in de architectuur gebruikt werd. Vreemd genoeg zijn er geen beschrijvingen van pelgrimsreizen van de periode tussen 83 en 87 A.H.. Het lijkt erop dat gedurende deze periode de qibla-richting omstreden was, waardoor men het niet eens kon worden over waar de pelgrims heen moesten gaan. Moest de reis naar de verwoeste gebouwen in Petra gaan, of naar de nieuwe Ka'aba met de zwarte steen in Arabië?

Rond deze tijd begon men markeringen op de muren in de moskeeën aan te brengen die de nieuwe qibla-richting aangaven. Gibson merkt op dat in dat jaar op gezag van de gouverneur de qibla-muur van de moskee van Medina veranderd wordt. Hij zei dat de qibla veranderd moest worden ook al waren er mensen die dat niet wilden. In 89 A.H. wordt de mihrab nis in nieuwe moskeeën ingevoerd om de gebedsrichting aan te geven. Gibson laat zien welke aardbevingen er gedurende deze periode in het Midden-Oosten zijn geregistreerd. Zo wordt in 94 A.H. een groot deel van Petra door een aardbeving vernietigd, waarna men de stad verlaat. Hij denkt dat vanaf deze tijd Mekka in Arabië het centrum van de aanbidding wordt, als zodanig door God goedgekeurd door de aardbeving, die men als goddelijke actie zag. Hij merkt op dat de nieuwe moskeeën in het Spanje van de Omajjaden hun qibla richten op een lijn die parallel loopt aan de lijn door Petra en Mekka. Enkele jaren later, in 122 A.H., wordt in de *Continuatio Byzantia Arabica* voor het eerst Mekka genoemd. Vervolgens

worden door een aardbeving in 128 A.H. bouwwerken in Syrië en Jordanië verwoest. Gibson stelt dat daarmee alle hoop om de zwarte steen terug te laten keren naar de Heilige Stad, verloren was.

Enkele jaren later, in 132 A.H., beginnen de Abessijnen te heersen vanuit Irak. Omdat de stad Kufa in Irak al in een heel vroeg stadium de Mekka-qibla ingevoerd had, zijn de moskeeën daar vanaf toen op Mekka in Saudi-Arabië gericht en bevatten alle Korans die in het Kufisch schrift geschreven zijn verzen in Soera 2 die verwijzen naar de verandering van de qibla. Gibson komt aan het eind van zijn boek terug op deze verwijzing in Soera 2. Hij geeft dan een overzicht van vroege korans en hun inhoud. Hij wijst erop dat als de qibla tot 70 jaar na de Hidjra niet veranderd is, het niet verwonderlijk is dat de alleroudste korans die verzen niet bevatten.

IV Vroeg-islamitische geschiedenis

Qur'anic Geography bevat een heel interessant hoofdstuk over navigatie in de tijd voor de islam, waarin uitgelegd wordt hoe afstanden werden gemeten en hoe de sterren gebruikt werden om nauwkeurig locaties en richtingen te bepalen. Zo waren de moslimontwerpers in staat om de gebedsrichting correct vast te stellen.

Daarna volgt een verhandeling over op welke manier de Abessijnse heersers mogelijk de islamitische geschiedenis hebben gereconstrueerd. Deze heersers moedigden islamitische geleerden aan om verhalen te verzamelen over wat er zo'n 200 jaar eerder tijdens het ontstaan van de islam gebeurd was. Gibson wijst erop dat deze reconstructies een literaire periode opvulden.

1) Boekverbranding

Hij noemt bijvoorbeeld een brief van Kalief Umar aan Amrou, de leider van de islamitische strijdkrachten, die net Alexandrië ingenomen had. Als bewijs van trouw vroeg hij de kalief wat hij moest doen met de duizenden manuscripten, die hij in de pakhuizen van Egypte gevonden had. De kalief antwoordde: "Wat de boeken betreft die je noemt, hier is mijn antwoord. Als de inhoud overeenkomt met het boek van Allah dan hebben we ze niet nodig want in dat geval is het boek van Allah meer dan voldoende. Als zij daar echter van afwijken dan is er geen reden om ze te bewaren. Dus ga je gang en vernietig ze."

Gibson beweert dat de overblijfselen van de grote bibliotheek van Alexandrië toen prijs gegeven zijn aan de vlammen. Hij merkt op dat een andere moslim schrijver, Ibn al-Qifti, vertelt dat de boeken onder de badhuizen werden verdeeld om te dienen als brandstof voor de ovens die de baden lekker warm hielden. Ibn al-Qifti schrijft: "Het aantal baden was bekend maar ik ben het vergeten. Men zegt dat het zes maanden

duurde voordat al het papier verbrand was.” Euty chius meldt dat 4000 baden boeken kregen van de bibliotheek van Alexandrië.

In de *Patrologia Orientalis* staat nog een verslag van de gesprekken tussen de moslim generaal Amrou en de Egyptische patriarch. Ook is er nog een Syrisch manuscript dat dit vermeldt. Dit is, voorzien van commentaar, gepubliceerd in het *Journal Asiatique* in 1915.

Het verbranden van boeken begon overigens niet in Egypte maar vond al eerder plaats in Perzië. Toen Kalief Umar's troepen in januari 637 AD tegen de stad Ctesiphon, de hoofdstad van het Sassanische rijk, optrokken werden de paleizen en de grote bibliotheek in brand gestoken.

We vinden nog een voorbeeld van boekverbranding als de moslimtroepen enkele jaren later India binnenvallen. Dit keer ging de bibliotheek van Nalanda in vlammen op. Deze bibliotheek was de beroemdste bewaarplaats van de Boeddhistische wetenschap in die tijd en omvatte honderdduizenden boekwerken.

Zelfs christelijke kerken kwamen er niet zonder kleerscheuren af. Het 'Edict van Yazid', in 722-723 AD uitgevaardigd door kalief Yazid II van Omajjad, beval de vernietiging van alle zichtbare christelijke afbeeldingen binnen het grondgebied van de kalifaat. In Jordanië zijn er archeologische bewijzen te over, die erop duiden dat in die tijd mozaïeken in kerken verwijderd zijn. We kunnen aannemen dat de stad Petra volkomen is ontdaan van al haar inscripties door toedoen van de acties van fanatieke moslims tijdens de regering van Yazid.

2) Mondelinge overlevering

Uiteindelijk bestond er in Arabië nog maar één boek, de heilige Koran. Maar zelfs hier hebben de historici het moeilijk gehad. Het lijkt erop dat het merendeel van de Koran bewaard bleef door mondelinge overlevering en niet in geschreven vorm. En ook al hadden de Arabieren een fenomenaal geheugen en konden ze alles onthouden wat er in de Koran stond, het behoud van zaken volgens de mondelinge traditie krijgt met twee problemen te maken.

Ten eerste moet het geheugen van de betrokken mensen volledig accuraat zijn. Wat de Koran betreft ontstonden er meningsverschillen over enkele verzen, onder andere over hoe zij geïnterpreteerd moesten worden en of zij wel of niet in het boek opgenomen moesten worden.

Ten tweede is er het probleem van kennisoverdracht van de geleerde geestelijke op de nieuwkomer. In het geval van de Koran waren de meesten die de Koran uit het hoofd kenden tevens krijgers. Omdat het vaak gebeurde dat krijgers omkwamen in de strijd ging hun kennis van de Koran samen met hen verloren. Een duidelijk

voorbeeld is de slag bij Yamama waar ongeveer 450 mannen, die de Koran uit het hoofd kenden, sneuvelden.

Kalief Uthman stelde in zijn tijd een geschreven versie van de Koran samen en stuurde een kopie daarvan naar elke moslimprovincie. Vervolgens beval hij al de andere aanwezige manuscripten van de Koran, zowel de fragmenten als de complete kopieën, te verbranden. Dit betekent dat er tijdens het leven van Kalief 'Umar in heel Arabië maar vijf of zes kopieën van de hele Koran in omloop waren.

3) Geschiedenis herschreven

Zodoende waren er nauwelijks geschriften aanwezig die de Abessijnse schrijvers in het ongelijk stelden toen zij de geschiedenis van de islam herschreven. De meeste leden van de Quraysh stam die veel van vroeger wisten waren al lang dood of woonden nu in de uithoeken van het keizerrijk. Alle oude Korans die er nog waren konden helemaal geaccepteerd worden, en men overtuigde simpelweg de eigenaars dat wat zij in bezit hadden slechts een gedeelte van de Koran was.

De Abessijnen konden nu 'volledige' versies van de Koran uitgeven die alle verzen bevatten plus de nieuwe aanvullingen over de verandering van de gebedsrichting, de qibla. Zo zou er ontzag blijven voor de oude Koran, maar de nieuwere versies zouden meer verzen bevatten, zoals sura 2.143-145 waarin verteld wordt dat de qibla tijdens het leven van Mohammed was veranderd.

Gibson selecteert dan vier Abessijnse bschrijvers om duidelijk te maken wat er in die periode gebeurde.

Als eerste noemt hij Ibn Hisham die oude teksten begint te redigeren. Hij bewerkt een vroeger werk, bekend als Sirat Rasul Allah (Het leven van Mohammed) waarbij hij 'ernstige dwalingen' corrigeert en het boek meer politiek correct maakt voor zijn tijd.

Na Hisham komt Bukhari die tradities en uitspraken van Mohammed die hij betrouwbaar achtte, verzamelde. In totaal verzamelde hij meer dan 300 000 items, maar nam er slechts 2602 op in zijn boek. De rest deed hij af als onbetrouwbaar.

Omstreeks diezelfde tijd zagen ook andere moslim geleerden in dat er een literair vacuüm was omtrent het begin van de Islam en zij brachten ook uitspraken van Mohammed bijeen en controleerden die. Zodoende is veel van wat wij weten over de vroege islam eigenlijk een bewerking van de uitspraken en tradities (hadiths) die deze latere moslimschrijvers bijeengebracht hadden.

De derde was Al Tabari, een Moslimgeschiedkundige die van 839-923AD leefde. Al Tabari beschreef de geschiedenis van de islam op grond van de uitspraken en tradities die hem overgeleverd waren. Jaren later stelde Yahut een geografische opsomming van de islam samen, omdat er verwarring was ontstaan over de locatie

van de verscheidene heilige plaatsen. Hij schreef honderden jaren na het ontstaan van de islam en probeerde de oude locaties te verklaren aan de hand van de uitspraken en tradities van zijn eigen tijd.

In de aanhangsels A en B van de Qur'anic Geography worden nog veel meer schrijvers en geschiedkundigen genoemd, maar van deze vier is het al duidelijk dat ze schreven over gebeurtenissen die vele jaren daarvoor gebeurd waren. Die verklaarden ze vervolgens in overeenstemming met de politiek correcte denkbeelden van hun tijd.

Je kunt je afvragen waarom er niemand was die tegengas gaf. Ook al waren er bezwaren, we moeten in gedachten houden dat de Abessijnen hun heerschappij baseerden op het feit dat zij gelieerd waren aan leden van Mohammeds familie. Daarnaast was de Quarish stam ontbonden en waren de leden naar de verre uiteinden van het rijk getrokken. Velen van hen die in Arabië woonden waren bij opstanden gedood. Bovendien waren er in Baghdad veel islamitische geleerden die de 'nieuwe' Koran en de Mekka locatie ondersteunden. Wie moesten er dan nog tegen zijn? Het lijkt erop dat de Abessijnen niet alleen de studie van de godsdienst aanmoedigde maar ook van elke tak van wetenschap. In de navolgende jaren verschenen tientallen geleerden op het toneel en werd Baghdad een wereldberoemd centrum van wetenschap.

4) Tegenstand van Qarmaten

Toch was er een groep in Arabië, dichter bij Mekka, die onderwees dat de pelgrimstocht naar Mekka helemaal verkeerd was. Zij kwamen in opstand en namen Hajar de hoofdstad van Bahrein in, en ook al Hasa, wat de hoofdstad van hun nieuwe Qarmatische staat werd. Deze Qarmaten probeerden te verhinderen dat moslims op pelgrimsreis naar Mekka zouden gaan. Zij waren zo tegen deze pelgrimstochten dat zij karavanen in een hinderlaag lokten en de pelgrims afslachtten. Vervolgens plunderden zij Mekka in 929 AD, ze ontwijdden de bron van Zamzam door er lijken van pelgrims in te gooien en voerden de zwarte steen weg. Toen de zwarte steen buit was gemaakt, hielden de pelgrimstochten op. De islam verkeerde daardoor in een crisis situatie. In 952 AD toonden de Abessijnen zich bereid een enorme som geld te betalen om de zwarte steen terug te krijgen. Toen hij werd afgeleverd bleek hij in verscheidene stukken te zijn gebroken. In 976 AD werden de Qarmaten verslagen. Daarna richtten zij hun aandacht op interne zaken en uiteindelijk werd hun invloed beperkt tot die van een van de plaatselijke machthebbers.

5) Herschreven bronnen interpreteren

Gibson geeft toe dat zijn onderzoek niet zonder problemen is. Omdat veel manuscripten waren aangepast om politiek correct te zijn, moest hij proberen vast te stellen hoe de tekst oorspronkelijk kon zijn geweest. Het kwam erop neer dat hij de

tekst moest herlezen om plekken te vinden waar de toenmalige redacteuren het nagelaten hadden om veranderingen aan te brengen.

Als de gebedsrichting oorspronkelijk naar Petra was, maar later naar Mekka in het zuiden van Arabië werd ververanderd, dan moesten de schrijvers en bewerkers alle verwijzingen naar Petra verwijderen en ze allemaal naar Mekka verwijzen. Een voorbeeld hiervan is het introduceren van Jeruzalem als de vroegere gebedsrichting. Dit idee wordt nooit in de vroege geschriften gevonden maar wel in latere geschriften nadat de Abessijnse schrijvers aan hun werk waren begonnen. Zelfs de term 'al-Aqsa' werd later op Jeruzalem toegepast om het aannemelijker te maken dat het gebed ooit eens naar deze stad gericht was. Onderzoekers staan nu dus voor de moeilijke taak om de teksten zo te lezen dat zij de oorspronkelijke betekenis terugvinden voordat ze later 'verbeterd' waren om ze in overeenstemming te brengen met wat destijds politiek en godsdienstig correct was.

Gibson geeft een voorbeeld van een probleem in de geschriften van Bukhari die stelt dat de eerste gebedsrichting naar Sham, de Arabische naam voor Damascus, dus naar het noorden was. Maar een paar regels verder zegt hij dat de eerste gebedsrichting naar Jeruzalem was. Enkele bladzijden verderop identificeert hij Damascus echter duidelijk als "Sham".

Gibson gelooft dat de qibla eerst richting Petra was. De meeste Arabieren noemden deze stad "Syrië" omdat Petra een stad in Romeinse provincie Syrië was. Zo zou je in de ene zin kunnen zeggen dat men in de richting van Noord-Holland moet bidden en in een andere zin dat je je moet richten naar Amsterdam. In dit geval heeft Bukhari, of misschien een andere niet nader genoemde schrijver, Jeruzalem in de tekst gevoegd, zonder de eerdere verwijzing naar 'Sham' (Damascus) te verwijderen.

V Conclusie

Aan het eind van zijn boek komt Gibson tot de volgende conclusie:

“Eén van de belangrijkste argumenten tegen het feit dat de heilige stad van de islam aanvankelijk Petra in Noord-Arabië was en vervolgens, in de laatste jaren van de Omajjad dynastie, veranderd werd naar Mekka in Zuid-Arabië, is, dat de Koran aangeeft dat deze verandering plaats vond tijdens het leven van Mohammed.

Dit staat in Sura 2:142-147. Let op. De Koran vermeldt niet waar de vorige qibla heen wees, maar alleen dat de qibla gewijzigd is in de richting van de heilige moskee. Ook geeft het toe dat deze verandering van de qibla voor iedereen gedenkwaardig was, als een soort verrassing, behalve voor hen die door Allah geleid werden. Als de Koran het exacte woord van Allah is en een duplicaat van het origineel in de hemel, dan kan het niet gewijzigd of gecorrigeerd worden. Alle moslims overal ter wereld leiden uit deze verzen af dat de qibla gewijzigd is gedurende het leven van Mohammed. De islamitische geleerden vertellen ons enkele honderden jaren na de dood van Mohammed dat de originele qibla in de richting van Jeruzalem wees. Ze beweren dat, toen Mohammed de openbaring van Sura 2 ontving, hij in de Medina moskee stond en zich omkeerde, en zich naar het zuiden richtte in plaats van naar het noorden (naar Syrië). In de Koran vinden we echter geen informatie over de richting van de oude qibla en ook niet van de nieuwe qibla, behalve dat het gericht is naar de heilige moskee. ...

... Al Muwatta 14:7 stelt: “Yahya zei tegen mij over Malik van Yahya ibn Sa’id dat Sa’id ibn al-Musayyab zei, “De Boodschapper van Allah, moge Allah hem zegen en hem vrede verlenen, bad gedurende zestien maanden na aankomst in Medina in de richting van de Bayt al-Maqdis. Toen is de qibla verplaatst, twee maanden voor de veldslag van Badr.””

Dit staat allemaal tegenover het archeologische, historische en literaire bewijs dat aangeeft dat de qibla zeventig jaar na de Hijra pas veranderde, en dat deze wijziging geleidelijk geaccepteerd werd over de daaropvolgende 100 jaar. Er zijn ook sterke aanwijzingen dat latere schrijvers geknoeid hebben met gewijde teksten en nieuwe geschiedenissen hebben geconstrueerd die hun theorieën ondersteunden. Wat is er twaalfhonderd jaar geleden werkelijk gebeurd in Arabië? Als we de geografie die ons door de Abessijnse schrijvers is aangereikt, vergelijken met de archeologische bewijzen en literaire en geschiedkundige verslagen, dan klopt er iets niet.

De enige conclusie waar ik op uitkom is dat de islam in noordelijk Arabië in de stad Petra gesticht is. Daar werden de eerste delen van de Koran geopenbaard aan de getrouwen, alvorens zij gedwongen waren om naar Medina te vluchten. De profeet Mohammed heeft Mekka dus nooit bezocht, en ook geen van de eerste vier

rechtgeleide kaliefen na hem. Mekka is nooit een centrum van aanbidding geweest in de oude tijden, en was ook geen deel van de oude handelsroutes in Arabië. In die tijd maakten de Arabieren wel pelgrimstochten naar de gewijde plaatsen in de stad Petra, die veel oude tempels en kerken had. Het was in Petra dat na een aardbeving 350 afgodsbeelden uit het puin waren gehaald en in een centrale binnenplaats werden neergezet. Het was in Petra dat Mohammed de verwoesting van alle afgodsbeelden gelastte, op de zwarte steen na. Deze steen bleef in de Ka'ba in Petra totdat hij later door de volgelingen van Ibn al-Zubayr ver weg naar de plaats Mekka in Arabië werd gebracht, om hem veilig te stellen voor de Omajjadische legers. En vandaag is het deze steen waar de Moslims zich naar richten in plaats van hun heilige stad en de qibla die Mohammed hun gaf.

Ik zie geen enkele andere manier waarop ik de gevonden feiten kan interpreteren, hetzij de archeologische, of historische of literaire feiten. Dit zijn mijn persoonlijke conclusies. Ik sta er open voor om meer te leren en te ontdekken omtrent wat er werkelijk heeft plaatsgevonden in het oude Arabië.

Als u dit onderwerp verder wilt bestuderen, dan is de aanschaf van het boek *Qur'anic Geography* zeer het overwegen waard. Daarin is alle informatie te vinden, inclusief verwijzingen, voetnoten, foto's, kaarten, satellietbeelden, tijd balken en bibliografieën.

Het wordt interessant om de respons te zien van westerse- en islamgeleerden op deze zoektocht naar antwoord zoals gepresenteerd in *Qur'anic Geography*.

Qur'anic Geography (Koran Geografie)

Een onderzoek naar en evaluatie van de geografische verwijzingen in de Koran met voorgestelde oplossingen voor verschillende problemen en vraagstukken. Harde kapt, ruim 470 pagina's, 2011, Dan Gibson ISBN: 978-0-9733642-8-6

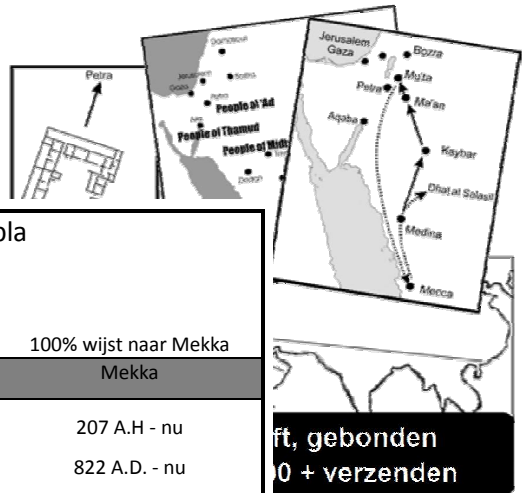
Dan Gibson gelooft dat vier maal in de geschiedenis van het Arabisch Schiereiland, de Arabieren zich

verenigden en opkwamen uit de woestijn en andere naties veroverden. De eerste is beschreven in de Koran als de stam van 'Ad. De Bijbel beschrijft deze als een alliantie van stammen geleid door de Edomieten die leefden in het land van 'Uz. De Egyptenaren beschreven hen als Hyksos, of schaapherder-koningen die Egypte binnenvielen. Door deze drie identiteiten te combineren, ziet Gibson bewijs van deze krachtige alliantie in archeologische overblijfselen in Egypte, Palestina, Irak, Jordanië, Jemen en Oman. Uiteindelijk vernietigen de Egyptenaren de alliantie en verspreiden de overgebleven stammen zich en worden kleine, geïsoleerde stammen in de woestijn. Uiteindelijk verenigt Arabië zich opnieuw, dit maal onder het leiderschap van de Midianieten. Uit de verslagen in de Koran en de Bijbel blijkt duidelijk wanneer de stammen zich onder hen verenigden en ze de naties buiten het schiereiland uitdaagden. Deze keer ondervinden ze hun nederlaag in de Levant regio.

Vele eeuwen later nemen de stammen van Ismael het leiderschap, dit keer onder de aanvoering van de Nabateeërs, afstammelingen van de oudste zoon van Ismael. Dit rijk wordt anders, want haar ruggegraat is niet militaire macht maar handel. De Koran noemt hen de mensen van Thamud, dat betekent "na 'Ud". De Joden noemen hen Nabateeërs en de Romeinen verwijzen eenvoudig naar hen als Arabieren. In 106 na Christus werd het noordelijke gedeelte van hun koninkrijk opgeslokt door het Romeinse imperium en uiteindelijk verdwenen zij uit beeld.

Rond 600 na Christus wordt het Arabisch Schiereiland pas opnieuw verenigd, dit maal onder de vlag van Islam. Opnieuw komen de stammen van Arabië op uit de woestijn en dagen de omliggende naties uit. Dit keer zijn ze niet zomaar te verslaan en hun legers marcheren tot China in het oosten, Spanje in het westen en Wenen in het noorden.

Bestel online op:
<http://indipress.ca>

De verandering van de Qibla

100% wijst naar Petra
(van de moskeeën
waarvan we dat konden
vaststellen)

12% wijst naar Petra
50% wijst naar Mekka
38% wijst parallel

100% wijst naar Mekka

Petra

Verwarring

Mekka

1 A.H. - 107 A.H.

107 A.H. - 207 A.H.

207 A.H - nu

622 A.D. - 725 A.D

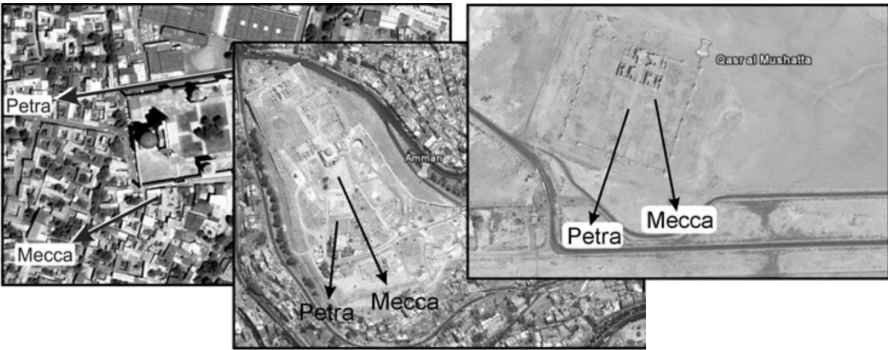
725 A.D. - 822 A.D.

822 A.D. - nu

2e burgeroorlog

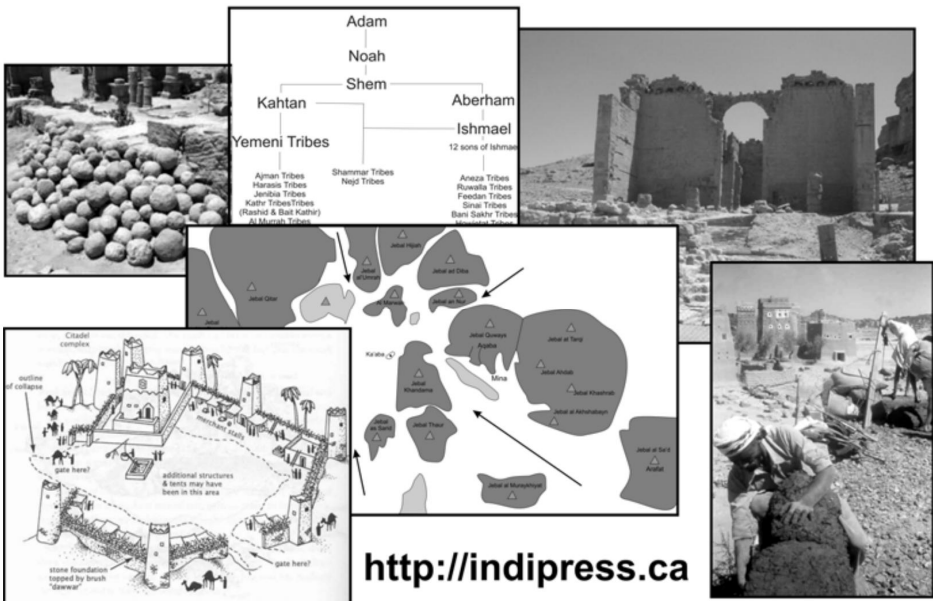
Abessijnse heerschappij begint

ft, gebonden
0 + verzenden

Maar dit boek heeft meer te bieden dan alleen een studie naar de vier keer waarin de Arabieren hun macht demonstreerden. Dit boek onderzoekt ook de geografische referenties in de Koran in vergelijking met historische locaties. De verrassing komt wanneer Gibson de Heilige Stad van de islam onderzoekt die bekend staat als Mekka. Hier vindt Gibson bewijs dat de originele Heilige Stad in noordelijk Arabië ligt, namelijk de stad Petra. Hij zet uiteen dat gedurende een Islamitische burgeroorlog honderd jaar na Mohammed, de Ka'ba vernietigd werd en dat de zwarte rots naar zijn huidige locatie is verplaatst. Gibson onderzoekt archeologische, historische en literaire bewijzen die deze theorie ondersteunen en behandelt veel vragen en tegenwerpingen die lezers zouden kunnen hebben.

Dit boek bevat veel verwijzingen, alsmede enkele waardevolle bijlagen inclusief een 32 pagina tellende tijdbalk van de islamitische geschiedenis van 550AD-1095AD en een 20 pagina tellende geannoteerde literatuurlijst van vroege islamitische bronnen in chronologische volgorde van 724 AD – 1100 AD, en een lijst van vele vroege Koran manuscripten.

Inhoud

Deel I Geografische Achtergrond van Arabië

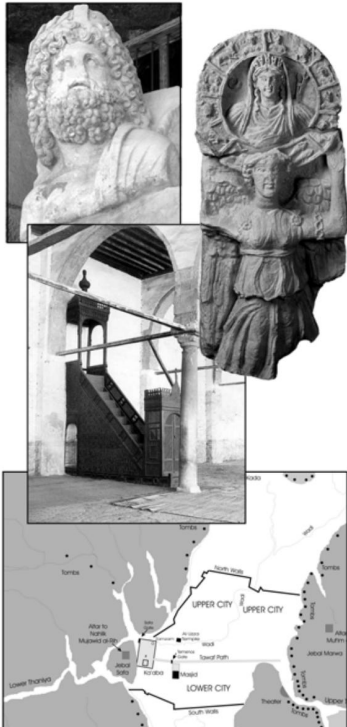
- Hoofdstuk 1 Geografische Locaties in de Koran
- Hoofdstuk 2 Het stichten van de Naties

Deel II Het volk van 'Ad

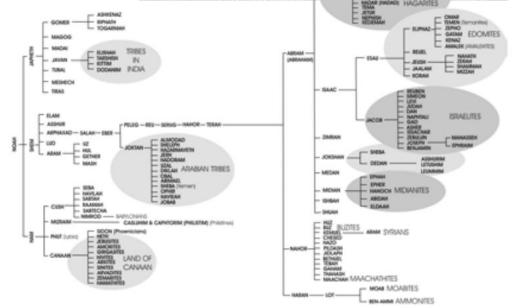
- Hoofdstuk 3 Het Volk van 'Ad
- Hoofdstuk 4 'Ad in de Bijbel
- Hoofdstuk 5 De Koningen van 'Ad
- Hoofdstuk 6 'Ad en het Boek van Job
- Hoofdstuk 7 'Ad en de Farao's
- Hoofdstuk 8 'Ad, Edom en de Hyksos

Deel III Het volk van Midian

- Hoofdstuk 9 Het volk van Midian

www.indipress.ca

Deel IV Het volk van Thamud

- Hoofdstuk 10 Het Koninkrijk van Thamud
- Hoofdstuk 11 Thamudische handelsroutes
- Hoofdstuk 12 De Thamudische Gouden Eeuw
- Hoofdstuk 13 Het Thamudisch Koninkrijk stort in

Deel V Pre-Islamitisch Arabië

- Hoofdstuk 14 De Stammen van Arabië
- Hoofdstuk 15 De Stad Medina

Deel VI Islams Heilige Stad

- Hoofdstuk 16 De Heilige Stad
- Hoofdstuk 17 De Qibla
- Hoofdstuk 18 Archeologisch Bewijs
- Hoofdstuk 19 Literair Bewijs
- Hoofdstuk 20 Historisch Bewijs
- Hoofdstuk 21 Navigatie en Pre-Islamitische Poëzie
- Hoofdstuk 22 De Abessijnse Schrijvers
- Hoofdstuk 23 Het pleit voor Aqaba en Al-Aqsa
- Hoofdstuk 24 Koran Geografie

Deel VII Bijlagen

- A Tijdlijn van Vroeg-Islamitische Geschiedenis
- B Literatuurlijst van Vroeg-Islamitische bronnen
- C Vroege Korans
- D Literatuurlijst van Secondaire Bronnen
- E Index

Harde kaft, gebonden
Prijs \$40,00 + verzenden